

BÀI 17

CUỘC KHỞI NGHĨA HAI BÀ TRUNG (Năm 40)

1. Nước Âu Lạc từ thế kỉ II TCN đến TK I có gì đổi thay ?

- Năm 179 TCN Triệu Đà sát nhập Âu Lạc vào Nam Việt chia Âu Lạc thành hai quận Giao Chỉ và Cửu Chân
- Năm 111 TCN nhà Hán chia lại Âu Lạc thành 3 quận và sát nhập với 6 quận của Trung Quốc thành châu Giao
- Đứng đầu châu Giao là người Hán (Thứ sử và Đô úy), ở quận huyện Lạc tướng Người Việt trị dân như cũ .

2. Cuộc khởi nghĩa Hai Bà Trưng bùng nổ

- Hai Bà Trưng là con Lạc tướng huyện Mê Linh, chồng Bà Trưng Trắc là con trai Lạc tướng huyện Chu Diên
- Hai gia đình bí mật liên kết với các thủ lĩnh khác để chuẩn bị nổi dậy, không may Thi Sách bị quân Hán giết hại
- Mùa xuân năm 40 Hai bà Trưng dựng cờ khởi nghĩa ở Hát Môn, nghĩa quân nhanh chóng làm chủ Mê Linh, rồi tiến về Cổ Loa và Luy Lâu.
- Tô Định hốt hoảng bỏ thành trốn về Nam Hải, quân Hán nhiều quận, huyện khác bị đánh tan. Cuộc khởi nghĩa thắng lợi

BÀI 18

TRUNG VƯƠNG VÀ CUỘC KHÁNG CHIẾN CHỐNG QUÂN XÂM LƯỢC HÁN

1. Hai Bà Trưng đã làm gì sau khi giành lại được độc lập ?

- Trưng Trắc được suy tôn lên làm vua (Trưng Vương), đóng đô ở Mê Linh và phong chức tước cho người có công.
- Các Lạc tướng được giữ quyền cai quản các huyện. Bãi bỏ luật pháp của chính quyền đô hộ cũ, xá thuế hai năm liền cho dân.

2. Cuộc kháng chiến chống quân xâm lược Hán (42-43) diễn ra như thế nào ?

- Thời gian kháng chiến từ 4/42 đến tháng 11/43.
- Mã Viện chỉ huy 2 vạn quân tinh nhuệ, hai nghìn xe thuyền các loại và nhiều dân phu.
- Những trận đánh chính :
 - + Quân Hán tấn công Hợp Phố, quân ta chiến đấu dũng cảm và chủ động rút khỏi Hợp Phố.
 - + Tại Lăng Bạc, diễn ra cuộc chiến ác liệt giữa quân ta và quân Hán.
 - + Quân ta lui về Cổ Loa và Mê Linh rồi về Cẩm Khê. Cuối 3/43, Hai Bà Trưng hi sinh oanh liệt trên đất Cẩm Khê.
- Cuộc kháng chiến vẫn tiếp tục đến tháng 11/43.

BÀI 19

TỪ SAU TRUNG VƯƠNG ĐẾN TRƯỚC LÝ NAM ĐẾ

(Giữa TK I - đến giữa TK VI)

1. Chế độ cai trị của các triều đại phong kiến phương Bắc đối với nước ta từ thế kỉ I đến thế kỉ VI

- Đầu thế kỉ III, nhà Ngô tách châu Giao thành Quảng Châu và Giao Châu
- Đưa người Hán sang làm Huyện lệnh
- Thu nhiều thứ thuế, nặng nhất là thuế muối và thuế sắt, lao dịch và nộp công nặng nề
- Tiếp tục đưa người Hán sang ở lẫn với dân ta bắt dân ta phải theo phong tục của họ

2. Sự phát triển của nông nghiệp, thủ công nghiệp và thương nghiệp

- Mặc dù còn hạn chế về kĩ thuật, nhưng nghề sắt vẫn phát triển: các công cụ, vũ khí làm bằng sắt phổ biến
- Biết làm đê phòng lụt, biết trồng lúa hai vụ một năm.
- Nghề gốm nghề dệt... cũng được phát triển
- Các sản phẩm nông nghiệp và thủ công nghiệp được trao đổi ở các chợ làng. Chính quyền đô hộ nắm độc quyền ngoại thương

BÀI 20

TỪ SAU TRUNG VƯƠNG ĐẾN TRƯỚC LÝ NAM ĐẾ

(Giữa TK I - đến giữa TK VI)

3. Những chuyển biến về xã hội và văn hóa nước ta ở các thế kỉ I -VI

Sơ đồ sự phân hóa xã hội

Thời Văn Lang - Âu Lạc	Thời kì bị đô hộ
Vua	Quan lại đô hộ
Quý tộc	Hào trưởng người Việt, địa chủ người Hán
Nông dân công xã	Nông dân công xã Nông dân lệ thuộc
Nô tì	Nô tì

- Chính quyền đô hộ mở trường dạy học chữ Hán, du nhập Nho Giáo, Đạo Giáo... và những luật lệ, phong tục tập quán vào nước ta.
- Tổ tiên ta đã kiên trì đấu tranh bảo vệ tiếng nói, chữ viết, phong tục và nếp sống của dân tộc.
- Đồng thời tiếp thu những tinh hoa của nền văn hóa Trung Quốc, làm phong phú thêm nền văn hóa của mình

4. Cuộc khởi nghĩa Bà Triệu

- Nguyên nhân: nhân dân ta không cam chịu kiếp nô lệ...
- Diễn biến:
 - + Năm 248, cuộc khởi nghĩa Bà Triệu bùng nổ từ căn cứ Phú Điền (Hậu Lộc-Thanh Hóa)
 - + Bà Triệu đã lãnh đạo nghĩa quân đánh phá các thành ấp của nhà Ngô ở quận Cửu Chân, rồi từ đó đánh ra khắp Giao Châu.
 - + Nhà Ngô cử 6000 quân sang đàn áp. Cuộc khởi nghĩa thất bại. Bà Triệu hi sinh trên núi Tùng (Phú Điền- Hậu Lộc - Thanh Hóa)
 - Ý Nghĩa : khẳng định ý chí bất khuất của dân tộc trong cuộc đấu tranh giành lại độc lập dân tộc.